

Учебна програма по български език за IX клас – задължителна подготовка, за обучение на деца на български граждани в чужбина

Приложение № 13

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социокултурни Компетентности	Стандарт 1: Използва уместно различни езикови регистри. - Различава особеностите на текстовете, характерни за научната, медийната сфера, сферата на изкуствата, гражданската и институционалната сфера. Познава съдържателните, структурно-композиционните и езиковите характеристики на текстовете от различните сфери на общуване	Учениците трябва да усвоят: Тема 1: Текстът и социокултурният контекст. - компоненти, констатиращи ситуацията на общуване – участници, цел, тема, предмет, условия; - функциите на текста в общуването; комуникативно намерение и комуникативна задача. Тема 2: Текстът в публичното общуване. - специфични характеристики на публичното общуване; - сфери на публичното общуване: сфери на научната, медийната, гражданската, институционалната и художествената комуникация.	Социокултурен контекст Публично общуване Гражданска и институционална сфера Функции на текста – смисъл и прагматика на текста	На учениците се дава възможност: - да създават и анализират текстове с оглед на техните функции според комуникативния акт и сферата на общуване;	Знанията и уменията, свързани със структурата и функциите на текста, са основа за адекватно възприемане, интерпретиране и продуциране на текстове, с които учениците работят по всички учебни дисциплини.
Ядро 2: Езикови компетентности	Стандарт 1: Отчита задължителността и възможностите за избор по отношение на езиковите средства - Познава функциите на езиковите средства	Тема 1: Текстът – смислово и езиково - образувание връзка между ситуацията на общуване и текста като смислово и езиково образувание;	Смислова цялост и смислова част Текст – части на текста	Да анализират избрани от тях текстове с оглед на признаците им; Да търсят и да ползват статии по интересувачи ги	Знанията за жанровите модели (с акцент върху статията) обслужват всички

	(лексикални и граматични) за изграждане на смисъла на текста	- смислова цялост и смислова членимост на текста; текст, членение на текста, тема, подтема Тема 2: Функции на езиковите средства за изграждане на смисъла на текста. - езикови средства за означаване на предмета на темата в текста и за постигане на смислово единство - функции на повторението на езикови средства в текста; повторението като текстообразуващ механизъм. Тема 3: Силово маркирани езикови средства.	Тема – подтема	въпроси	учебни дисциплини.
Ядро 3: Социо-културна и езикова компетентност в устното общуване	Стандарт 1: Изгражда цялостно изказване, като се придържа към темата. - Умее за изгради смислово и структурно-композиционно оформено изказване по определен проблем. Стандарт 2: Спазва нормите на книжовния изговор при своите публични изказвания.	Тема 1: Публично изказване по актуален проблем съобразно с избрана сфера на общуване - умения за поставяне на тема и придържане към темата; - умения за формулиране на становище; - умения за привличане на аргументи; - умения за композиране на изказването; - умения за употреба на адекватен стил. Тема 2: Произносителният стил в публичното изказване - произнасяне на сегментните единици на речта;		Да организират самостоятелно публични изяви по избрани от тях проблеми от областта на хуманитаристиката	Отговори на поставени в час въпроси, доклади, реферати по всички учебни дисциплини.

		- спазване на логическото ударение и интонацията.			
Ядро 4: Социо-културна и езикова компетентност в писменото общуване	Стандарт 2: Създава собствени текстове. Създава собствен аргументативен текст в жанра на статията и есето. Разбира и прилага разсъждението, описанието и повествованието в оглед на комуникативната задача. В текстовете си спазва правописните и пунктуационните норми, умее да оформя графично текстовете си.	Тема 1: Създаване на аргументативен текст Ситуация на общуване, която поражда аргументативен текст; Функциите на структурните компоненти на аргументативния текст (тема, теза, аргументи); Разсъждението, описанието и повествованието в аргументативния текст. Тема 2: Специфика на жарна на статията и есето като аргументативни текстове. Тема 3: Структуриране и композиране на съчинение разсъждение в жанра на статията; Умение за тематично-смыслово членение на чужд и планиране на свой аргументативен текст; Тема 3: Структуриране и композиране на съчинение есе по хуманитарен проблем върху литературна творба. Умение за подбор на аргументи; Умение за самостоятелен избор на композиционен модел на съчинението. Тема 4: Правописни и пунктуационни	Комуникативна задача Теза Аргумент Смысловая целост и члененост на текста Тематично-смысловая часть Композиционный модел	Да се запознаят с образци, представящи особеностите на аргументативния текст в жанра на статията и в жанра на есето.	Уменията за създаване на аргументативен текст са в основата на създаване на текстове, свързани с всички други учебни дисциплини.

		норми Пунктуация на изречения с усложнена синтактична структура; Умение за избор на синоними.			

Учебна програма по български език за IX клас – задължителноизбираема подготовка, за обучение на деца на български граждани в чужбина

Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия (по теми)	Контекст и дейности (за цялото ядро и/или за цялата програма)	Възможности за междупредметни връзки
Ядро 1: Социокултурни Компетентности	Стандарт 1: Познава начините за представяне на факти и интерпретирането им в различните медии – печатни и електронни. Различава факти от мнение и умее да борави с тях с оглед на комуникативните си намерения. Умее да различава йерархично подреждане на факти в чужди и свои текстове по важност с оглед на постигането на различни комуникативни цели.	Учениците трябва да усвоят: Тема 1: Интерпретация на една и съща тема с оглед на различни комуникативни намерения в една и съща комуникативна сфера. Умения да различават различни авторски позиции в чужди текстове по една и съща тема.	Факт Мнение Йерархия на понятия и факти	На учениците се дава възможност: Да правят малки изследвания на текстове – научни и медийни, от различни автори по една и съща тема с оглед на различните становища, факти и мнения, които са изразени в тях;	Знанията и уменията за интерпретация на една и съща тема с различни задачи свързва обучението по български език с обучението по литература
Ядро 2: Езикови компетентности	Стандарт 1: Открива и коригира грешки, дължащи се на интерференция при съпоставка на оригинален и преводен текст. Стандарт 3: Може да открие прилики и разлики между граматиката на българския език и граматиката на изучаван от него чужд език. Прави превод на кратки по обем текстове, съдържащи	Тема 1: Употребата на термини в информационни текстове от една тематична област в български и в съответния чужд език, изучаван от ученика; Знания и умения, свързани с формата и значението на термини за едни и същи понятия в български език и в съответния чужд език, който се изучава; Умение за превод на кратък научен	Езикова интерференция превод	Да използват според потребностите си и интересите си информационни текстове на чужд език; Да използват двуезични терминологични речници.	

	информация по научни проблеми, като преодолява възможните поради интерференция затруднения. Умее да съпоставя терминологичния апарат, който се използва в малки по обем текстове, съдържащи информация по научни проблеми на български и чужд език.	тест от чужд език на български, като се отчитат специфичните за двата езика синтактични конструкции със утвърдена употреба в научното общуване. Тема 2: Терминологични двуезични речници; Умение за ориентиране в структурата на такива речници с оглед на извличане на необходимата информация.			
Ядро 3: Социо-културна и езикова компетентност в устното общуване	Стандарт 1: Избира различни реторични стратегии на общуване с оглед на цели, аудитория и тип комуникативна ситуация. Познава някои стратегии на общуване с оглед на различни типове комуникативни ситуации и избира своя стратегия с оглед на конкретна комуникативна ситуация.	Тема 1: Жанрове на устно изказване пред аудитория с цел информирание; Умения за реферирание пред аудитория на съдържанието на чужд текст по избрана тема (представяне на научни изследвания, хипотези, на нови открития и др.).	Реторика Реторична стратегия Жанрове: Научно съобщение Реферат Доклад	Да организират семинари и конференции по научни теми и да участват със свои изказвания;	Знанията и уменията по български език позволяват да се усъвършенстват уменията за публично изказване по научни проблеми, важно за всички учебни дисциплини.
Ядро 4: Социо-културна и езикова компетентност в писменото общуване	Стандарт 1: Практически владее есето и литературно-интерпретативното съчинение като литературно-критически жанрове. Събира, анализира и съпоставя литературна информация от различни източници.	Тема 1: Специфика на различните информационни източници – научни съчинения, литературна критика, речници и енциклопедии, библиографски справочници: Умения за ориентиране в структурата на посочените по-горе информационни източници; Умения за	Сборник Монография Конспект Картотека	Да се запознаят с различни видове информационни източници и с принципите на тяхното използване; Да събират информация в съответствие с целите на тяхната работа; Да водят записки, да съставят конспекти и картотеки.	Уменията за събиране на и систематизиране на информация помагат в работата по всички учебни дисциплини.

		систематизиране на информация, извлечена от различни източници по една и съща тема. Тема 2: Изборът на повествованието, описанието и разсъждението в текста с оглед на комуникативните намерения на автора.			

БРОЙ НА ТЕМИТЕ ЗА НОВИ ЗНАНИЯ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК ЗА IX КЛАС

Задължителна подготовка

1. Публично общуване
2. Функции на текста
3. Членение на текста
4. Композиция
5. Теза, аргумент

Задължително избираема подготовка

1. Езикова интерференция
2. Превод
3. Реторика
4. Научно съобщение. Реферат. Доклад
5. Конспект
6. Картотека